

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/29/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8710207963
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8710207963.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu Y. N., nar. XX. X. XXXX, bytom X. XX/X, P. proti žalovaným: 1/ Mgr. N. Y., V. G. so sídlom v Y., L. XX/XX, právne zastúpenej JUDr. Michalom Piskoríkom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v Poprade, Štefánikova 96/63, 2/ JUDr. R. Y., D. D. Q. so sídlom v Y., L. XX/XX a 3/ L. T., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom R. XXX, v konaní o neplatnosť darovacej zmluvy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č.k. 3C/265/2011 zo dňa 09.10.2012 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Sudca Andrej Kubinský nie je vylúčený z rozhodovania a prejednávania veci.

II. Potvrdzuje rozsudok vo veci samej.

III. Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Kežmarok (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť uhradiť trovy konania v prospech žalovanej v 1. rade vo výške 287,16 eur na účet právneho zástupcu JUDr. Michala Piskoríka, advokáta Advokátskej kancelárie v Poprade, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa podanou žalobou dožadoval určenia neplatnosti darovacej zmluvy z 28.05.1974, registrovanej pod č. RI 274/74 na Štátnom notárstve pod č. N 378/74, Nz 396/74. Žalobcom označený žalovaný však podľa názoru prvostupňového súdu nemajú nič s predmetom sporu, a preto žalobu zamietol z dôvodu zlej pasívnej legitímácie žalovaných. Poukázal tiež na to, že v konaní 9C/280/91 bola žaloba zamietnutá v obdobnej veci, aj keď s iným okruhom účastníkov, kde bolo vykonané rozsiahle dokazovanie. Žalobca taktiež nešpecifikoval otázku naliehavého právneho záujmu a nechcel brať do úvahy, že zmluva je z roku 1974 a existujú ustanovenia súvisiace s premlčaním prípadného nároku.

O trovách konania rozhodol prvostupňový súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p., keď ich náhradu priznal žalovanej v 1. rade zastúpenej advokátom. Trovy pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej služby (prevzatie veci, vyjadrenie z 05.09.2012, pojednávanie dňa 12.07.2012 a pojednávanie dňa 09.10.2012) po 51,45 eur/úkon + náhrada za stratu času 50,84 eur + 4x režijný paušál 12.71 eur.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie v celom rozsahu zmenil. Podľa jeho názoru to, čo sa konalo je totálnym nesprávnym úradným postupom, rozhodnutie je nezákonné a sudca vydal rozhodnutie v prospech odporcov.

Žalobca podaním zo dňa 4.01.2013 vzniesol námietku zaujatosti konajúceho sudcu súdu prvého stupňa JUDr. Andreja Kubinského, ktorú odôvodnil tým, že vo veci konal nesprávnym úradným postupom v prospech odporcu JUDr. Michala Piskoríka, ktorý sa podľa názoru odporcu v spojení s ďalšími uvedenými osobami dopustil organizovaného zločinu.

K podanému odvolaniu podali písomné vyjadrenie žalovaní v 1. a 2. rade. Navrhli, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok. Vo vyjadrení uviedli, že žalobca neuvádza v odvolaní žiadne okolnosti, ktoré by neboli známe súdu v čase rozhodovania. Okrem útokov, urážok neuvádza nič čo by mohlo byť dôvodom pre zmenu, či zrušenie napadnutého rozsudku. Prvostupňový súd správne posúdil vec po stránke právnej, keď zistil že žiaden zo žalovaných nie je pasívne legitimovaný v tejto veci. V odvolaní tiež uviedli, že napriek maximálnej snahe súdu a opakovaným poučeniam žalobca zotrvával na svojich tvrdeniach. Žiadali priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru že námietka zaujatosti konajúceho sudcu nie je dôvodná a že napadnutý rozsudok je vo výroku o zamietnutí žaloby správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

V prvom rade sa Krajský súd v Prešove ako súd nadriadený Okresnému súdu Poprad zaoberal námietkou zaujatosti sudcu JUDr. Andreja Kubinského.

Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj § 2 ods. 2, 3, 4 zákona číslo 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiach, je sudca pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákonné a iné všeobecné záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Sudca je pri výkone svojej funkcie viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou, zákonom, právnym názorom Ústavného súdu, ako aj právnym názorom vysloveným v rozhodnutí súdu vyššieho stupňa.

Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Týmto sa rozumie sudca, ktorému bola vec pridelená na vybavenie v súlade s platným rozvrhom práce príslušného súdu. Podľa § 51 ods. 1 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch, veci určené podľa predmetu konania, sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia veci. Tak, ako sudca nemá právo vyberať si vec, ktorú bude rozhodovať, nemajú ani účastníci právo vyberať si sudcu zodpovedajúceho ich predstávám. Sudca, ktorému bola vec pridelená, je povinný v nej konať až do jej právoplatného vybavenia. Vec mu môže byť odňatá výnimočne nadriadeným súdom za splnenia podmienok uvedených v § 14 ods. 1, § 15a a § 16 ods. 1 zákona číslo 99/1963 Zb. (ďalej len „O.s.p.“), alebo s jeho súhlasom predsedom súdu podľa § 15 O.s.p.. Výnimka z tejto zásady prichádza do úvahy len v prípade splnenia podmienok uvedených v § 51 ods. 4 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch.

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania takto pridelených vecí len vtedy, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom, alebo k ich zástupcom, možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 1, 3 O.s.p.).

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania vzhľadom pre pomer sudcu k veci. Pre záver o vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí je preto právne významná existencia určitého vzťahu sudcu k účastníkom konania, či k ich zástupcom, ktorý by bol založený na príbuzenskom, alebo rýdze osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim. Právne

významným vzťahom sudcu k veci samej je aj stav, na základe ktorého by mal sudca konkrétny vlastný záujem na určitom spôsobe rozhodnutia vo veci.

Citované ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou ale aj s možnosťou existencie pochybnosti o ich nezaujatosti. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. však predstavuje výnimku z ústavnej zásady, že nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (článok 48 ods. 1 Ústavy SR).

Vychádzajúc z dôvodov námietky zaujatosti vznesenej žalobcu je možné konštatovať, že pokiaľ žalobca zaujatosť sudcu odvodzuje od jeho konania a rozhodovania vo veci (žalobca považuje rozhodnutie za nezákonné, subjektívne a jeho konanie za nesprávny úradný postup), tak v zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. postup sudcu v konaní nemôže byť dôvodom pre jeho vylúčenie. Pokiaľ je účastník konania nespokojný s postupom alebo rozhodnutím sudcu súdu prvého stupňa, má právo to namietať v podanom odvolaní (čo aj žalobca urobil).

Žalobca vo vznesenej námietke zaujatosti poukázal aj na vzťah konajúceho sudcu k účastníkovi konania - žalovanému v 2. rade JUDr. Michalovi Piskoríkovi, keď uviedol, že sudca mal rozhodovať v jeho prospech. Toto tvrdenie však nepodložil žiadnymi dôkazmi a dokonca ani žiadnymi bližšími skutočnosťami, ktoré by boli spôsobilé vzbudiť oprávnené pochybnosti o nestrannosti sudcu pre jeho vzťah k účastníkom konania, ich zástupcom alebo k prejednávanej veci.

Preto Krajský súd v Prešove rozhodol tak, že sudca JUDr. Andrej Kubinský nie je vylúčený z rozhodovania a prejednávania veci.

Následne sa odvolací súd zaoberal odvolaním žalobcu proti napadnutému rozsudku.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že prvostupňový súd správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil.

Predmetom konania je určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 28. 05. 1974, ktorá bola registrovaná vtedajším Štátnym notárstvom v Poprade pod číslom RI 274/74. Darovacia zmluva bola uzavretá medzi R. N. ako darcom a N. N. ako obdarovaným.

Prvostupňový súd zamietol žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaných. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy, aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.06.2010 sp.zn. 2Cdo/205/2009). Pod vecnou legitímáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten z účastníkov, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Účastník konania, ktorý je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitímáciu. Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitímácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. januára 2012, sp. zn. 6 Cdo 214/2011) Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný). (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. 11. 2011, č. k. III. ÚS 517/2011-9)

Záver prvostupňového súdu o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných v 1., 2., 3.rade je správny. Žalovaní nie sú účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní išlo, žalovaný neboli účastníkmi

darovacej zmluvy ktorej určenia neplatnosti sa žalobca domáha. Ak má byť určená v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. neplatnosť zmluvy účastníkmi konania, musia byť všetci, ktorí ju uzavreli, poprípade ich právni nástupcovia (porovnaj Občiansky súdny poriadok C.H. Beck, Bureš-Drápal-Křčmář a kol., str. 395, B 36/1988).

Odvolačný súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa sú správne. Žalobca odôvodňuje neplatnosť od právneho úkonu - darovacej zmluvy, ktorého určenia sa domáha dôvodiac protiprávnym konaním žalovaných. Žalovaná v 1.rade bola štátnou notárkou na vtedajšom Štátnom notárstve v Poprade a darovacia zmluva bola spísaná vo forme notárskej zápisnice žalovanou v 1.rade. Žalovaný v 2.rade je manželom žalovanej v 1.rade a bol právnym zástupcom žalobcov (N. N. a manželky D.) vo veci vedenej na Okresnom súde v Poprade č.k 11C/992/80 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným v pozemnoknižnej zápisnici č. 1129 k.ú. P.. Aj napriek týmto dôvodom však žalovaný nie sú pasívne legitimovaní, keďže neboli účastníkmi právneho úkonu neplatnosti ktorého určenia sa domáha žalobca.

Žalovaný v 3.rade mal byť prítomný pri spisovaní predmetnej zmluvy.

Z vyššie uvedených dôvodov tak odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods.1, 2 O.s.p.).

Odvolačný súd napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania zrušil v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 písmeno f/ O.s.p. a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

Základnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o náhrade trov civilného konania je zásada úspechu vo veci vyjadrená v ustanovení § 142 ods. 1 O.s.p. V tejto zásade sa premieťa myšlienka, že ten, kto dôvodne uplatňoval alebo bránil svoje subjektívne právo alebo právom chránený záujem, mal by mať právo na náhradu trov konania, ktoré pri tejto procesnej činnosti účelne vynaložil proti účastníkom, ktorý do jeho právnej sféry bezdôvodne zasahoval. S vedomím faktu, že zásada úspechu vo veci má hlbšiu súvislosť so štruktúrou a funkciou sporového civilného procesu, mal by súd vždy pristupovať k interpretácii a aplikácii § 150 O.s.p., ktorý túto zásadu umožňuje vo výnimočnom prípade prelomiť. Túto požiadavku, podľa ktorej nepriznanie náhrady môže byť len výnimočné môžu ospravedlniť iba dôvody hodné osobitného zreteľa (porovnaj napríklad R34/1982).

Podľa ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania uviedol skutočnosť a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti uplatniť a dôkazy.

Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia je zrejme, že ide o procesný inštitút, ktorý nie taxatívne, ale indikatívne vypočítava okolností relevantné pre jeho aplikáciu. Uvedené ustanovenie ani nemôže byť natoľko kauzistické, že by postihlo všetky rozmanitosti života.

Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou súdneho rozhodnutia ako celku a je samo osebe spôsobilé zasiahnuť do práva účastníka podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako to dôvodil aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ELSP“) v rozhodnutí z 6. 2. 1954 vo veci Beer proti Rakúsku alebo v rozhodnutí zo dňa 7. 10. 2004 vo veci Baumann proti Rakúsku (č. 30428/96 alebo 7689/01).

Prvostupňový súd sa však nezaoberal v prejednávanej veci možnosťou aplikácie § 150 ods.1 O.s.p., ktorá umožňuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Ako už z obsahu spisu je zrejme žalobca je starobným dôchodcom a nie sú zrejme jeho osobné, majetkové a zárobkové pomery.

Predpokladom použitia tohto ustanovenia je, aby išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, posudzovaný ako na strane toho, komu má byť náhrada trov priznaná tak aj na strane účastníka, ktorý by bol ináč povinný trovy konania nahradiť. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa sa prihliada predovšetkým na osobné, majetkové pomery, ako aj na ďalšie pomery všetkých účastníkov, okolnosti podania návrhu na začatie konania a uplatňovania práva účastníka, postoje účastníkov v konaní, ako aj

zohľadnenie dopadu rozhodnutia o trovách konania tak na povinného, ako aj na oprávneného účastníka z titulu práva na náhradu trov konania.

Výnimočnosť prípadu, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak nedôjde k ich priznaniu celkom alebo sčasti znamená teda, že musí ísť o výnimočný prístup, ktorý sa musí v rozhodnutí aj náležite odôvodniť. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi a aby neodporovalo dobrým mravom (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/67/2010, 4Cdo/231/2012).

Úlohou prvostupňového súdu bude teda opätovne rozhodnúť o trovách konania, ale sa musí vyporiadať s možnosťou aplikácie § 150 ods. 1 O.s.p. Zistiť dôsledne či nejde o výnimočný prípad, ale k tomuto záveru môže dôjsť až po preskúmaní všetkých okolností konkrétnej veci. Je tak potrebné zistiť jeho osobné, majetkové a finančné pomery žalobcu, až po zistení všetkých okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa uvedeného zákonného ustanovenia posúdi či sú splnené dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 150 ods.1 O.s.p. alebo nie.

Keďže sa prvostupňový súd s aplikáciou ustanovenia § 150 ods.1 O.s.p. nevyporiadal, jeho rozhodnutie o náhrade trov konania je z tohto pohľadu predčasné, a preto nepreskúmateľné.

Za tohto stavu odvolací súd uznesenie vo výroku o trovách konania zrušil v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 písmeno f/ O.s.p. a vec vrátil na ďalšie konanie.

Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.